

INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

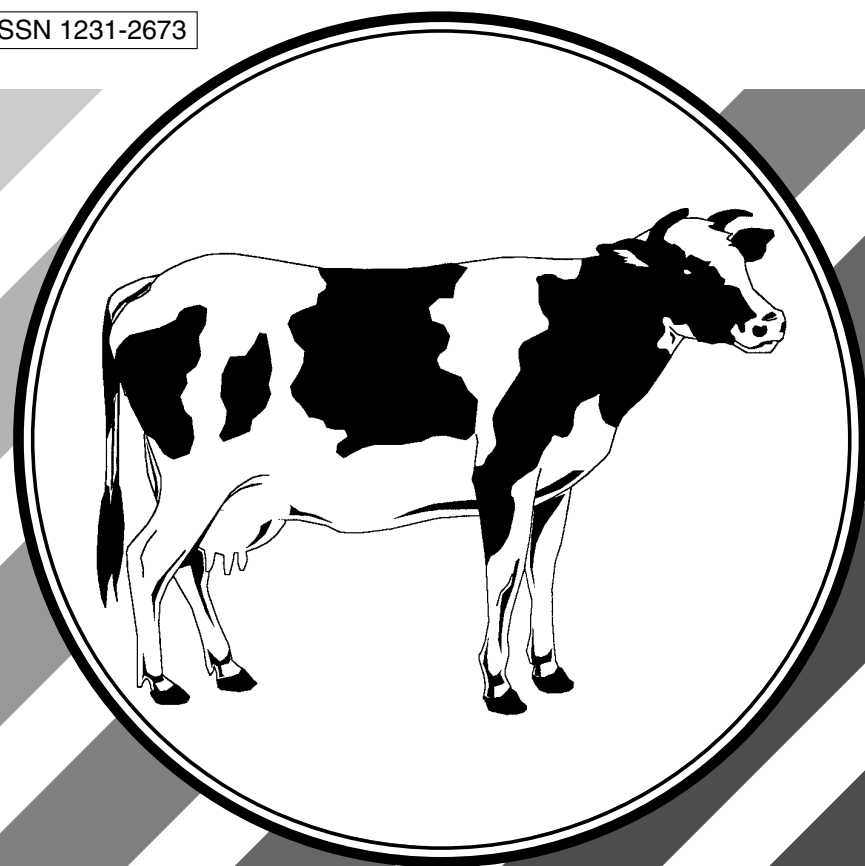
MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
27

RYNEK MLEKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2673

**ANALIZY
RYNKOWE**

PAŹDZIERNIK 2004

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
 - II. Regulacje rynku mleka we Wspólnocie – *J. Seremak-Bulge*
 - III. Produkcja mleka – *J. Seremak-Bulge*
 - IV. Przetwórstwo mleka – *Z. Smoleński, T. Zdziarska*
 - V. Spożycie mleka i jego przetworów – *K. Świetlik*
 - VI. Handel zagraniczny mlekiem i jego przetworami – *P. Szajner, Z. Smoleński*
 - VII. Interwencja na rynku mleka – *J. Sych-Winiarek*
 - VIII. Ceny – *J. Seremak-Bulge, P. Szajner, K. Świetlik*
- Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

prof. dr hab. Zygmunt Smoleński

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-75-53

doc. dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 666

dr Krystyna Świetlik

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 707

mgr Piotr Szajner

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 719

mgr Teresa Zdziarska

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 440

mgr Joanna Sych-Winiarek

• ARR • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 623-16-74

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 11.10.2004 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w kwietniu 2005 r.

REASUMPCJA

W 2004 r. nasiliły się procesy modernizacji gospodarki mleczarskiej, zarówno gospodarstw produkujących mleko jak i przemysłu mleczarskiego. Następuje koncentracja krów w dużych, nowoczesnych oborach, przy równoczesnym wzroście wydajności mleka od jednej krowy. Mimo zmniejszenia pogłowia krów, produkcja mleka utrzymuje się na poziomie 11,5 mld l. Dzięki koncentracji pogłowia odsetek towarowego mleka wzrósł do 77%, a udział klasy ekstra osiągnął 83,4%. W roku bieżącym sprzedaż mleka wzrosła do 8850 mln l, tj. o 1,8%, w tym do przemysłu mleczarskiego do 7550 mln l (o 5,6%).

Równocześnie o ok. 30% wzrosły ceny skupu mleka, do poziomu zbliżonego do cen płaconych w Holandii i Wielkiej Brytanii, tj. w krajach o najniższych cenach skupu we Wspólnocie.

W wyniku modernizacji przemysłu mleczarskiego, od końca września br. 215 mleczarni, przeważnie o dużych zdolnościach przerobowych, spełnia wymogi sanitarno-weterynaryjne i uzyskało prawo sprzedaży swoich wyrobów na obszarze całej Unii Europejskiej.

Dostęp do wspólnego rynku od początku maja br. umożliwił zwiększenie eksportu polskich wyrobów mleczarskich, co dodatkowo przyspie-

szyło proces dostosowywania standardów sanitarno-weterynaryjnych i technicznych polskiego przemysłu mleczarskiego do standardów zachodnioeuropejskich.

Zwiększony eksport do krajów Unii Europejskiej spowodował równocześnie pewne ograniczenie podaży na rynku krajowym, co przyczyniło się do wzrostu cen wielu wyrobów mleczarskich. W pierwszej połowie 2004 r. najbardziej zdrożało masło, o 19,4% oraz sery dojrzewające o 9,2%. Najmniej, o 1–1,5% zdrożały jogurty, napoje mleczne i sery twarogowe. W konsekwencji w Polsce spożycie masła nieznacznie zmalało, przy równoczesnym zwiększeniu spożycia tłuszczów roślinnych. Zwiększony eksport serów dojrzewających na obszar rozszerzonej Unii i związany z tym wzrost ich cen na rynku krajowym nie ograniczył ich spożycia, a przeciwnie, w I połowie br. zanotowano wzrost konsumpcji tych produktów mleczarskich. Wzrosło także spożycie napojów mlecznych. Ograniczono natomiast konsumpcję mleka pitnego i serów twarogowych.

W I półroczu 2004 r. eksport artykułów mleczarskich wzrósł wartościowo o 64% do 265,5 mln EUR i wyniósł w ekwiwalencie mleka ok. 900 mln l. Zmieniły się kierunki eksportu. Ogra-

niczono eksport do krajów rozwijających się, a zwiększono do krajów poszerzonej Unii Europejskiej. Powyższe zmiany przyczyniły się do poprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej całej gospodarki mleczarskiej.

W 2004 r., w warunkach korzystnej sytuacji na rynku artykułów mleczarskich, działalność Agencji Rynku Rolnego skoncentrowano na dostosowywaniu struktur i przepisów wykonawczych do obowiązujących w Unii Europejskiej. Uruchomiono jedynie niektóre mechanizmy: dopłaty do przechowywania serów, do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach oraz refundacje z tytułu eksportu wyrobów mleczarskich.

W 2005 r. będzie kontynuowany proces koncentracji bydła mlecznego i wzrost mleczności krów, przy równoczesnej eliminacji sztuk o niskiej wydajności. Zwiększy się liczba zakładów mleczarskich spełniających wymogi sanitarno-weterynaryjne. Nastąpi dalsza konsolidacja kapitałowa przemysłu mleczarskiego. Wzrost siły nabywczej ludności w wyniku ożywienia gospodarczego w Polsce a także zwiększenie eksportu na obszar Wspólnego Rynku, stworzą korzystne warunki dla kontynuacji procesu modernizacji tej branży. Sprzyjać temu będą również stosunkowo wysokie ceny na rynku światowym.

SUMMARY

In 2004 the processes of modernisation in Polish dairy sector strengthened, which concerned both dairy farms and processors. Milk cow stock is subject to a concentration in large dairy farms, which goes along with some increase in milk efficiency per cow. Despite a reduction in milk cow stock milk production fluctuates around 11,5 billion litres. Thanks to the concentration of milk production the share of marketed production increased to 77%, while the share of „extra” quality milk reached 83,4%. Marketed production this year is expected to increase to 8850 million litres, i.e. by 1,8%, including 7550 million litres of milk sold to dairy plants (5,6% up from the previous year).

Accordingly procurement prices of milk increased by 30%, which is close to the level of producer prices in the Netherlands or United Kingdom, where the price level is the lowest in the EU.

Reflecting modernisation of dairy industry, by the end of September 2004 215 mainly large enterprises fulfilled sanitary and veterinary conditions and therefore were granted with licences for sales on the entire EU market.

The access to the common market gained since the 1st of May 2004 allo-

wed for increase in export of Polish dairy products, which additionally speeded up the adjustment processes to the EU standards within Polish dairy sector.

Growing exports to the EU resulted in some reduction of supplies on the domestic market, which led to increases in the prices of numerous dairy products. The highest price increase in the first half of 2004 concerned butter (by 19,4%) and hard cheese (by 9,2%). On the other hand the prices of yoghurts, milk shakes and cottage cheese increased by some 1–1,5%. Reflecting the price increase butter milk consumption in Poland slightly declined, at the same time the consumption of vegetable fats increased. However growing exports, shrinking domestic supplies and thus increase in prices did not reduce the consumption of hard cheese, even some increase was reported in the first half of 2004. The consumption of milk shakes also increased, while in the case of fluid milk and cottage cheese a decline was reported.

The value of dairy product exports in the first half of 2004 increased by 64% to 265,5 million EURO (ca 900 million litres in terms of raw milk equivalent). There were certain changes in the destination countries structure. The sales to developing

countries were subject to a reduction, which was offset by growing exports to the EU-25. The above development contributed to an improvement in overall financial standing of the branch.

Having reasonable situation of the market of dairy products the activities of the Agricultural Market Agency (AMA) were focused on the adjustment of structures and regulations to the relevant issues of the EU. The market intervention concerned very few measures such as storage payments for cheese, consumption subsidies for milk and dairy products at schools and export refunds.

A further concentration of milk cow stock and increase in milk efficiency are expected in 2005. At the same time low efficient cows would be removed from production. The number of enterprises matching the EU veterinary and sanitary standards will increase. Dairy processing sector will be featured with further capital consolidation. Resulting from economic recovery the increase in purchasing power of the customers along with growing exports to the Common market will establish reasonable conditions for further modernisation of the branch. This process would also be supported by high prices on the world market.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek zbóż /27/ • listopad 2004,
2. Rynek ziemniaka /26/ • listopad 2004,
3. Rynek rzepaku /26/ • listopad 2004,
4. Rynek owoców i warzyw /25/ • listopad 2004,
5. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /20/ • grudzień 2004,
6. Popyt na żywność /5/ • grudzień 2004,
7. Rynek cukru /26/ • grudzień 2004,
8. Rynek ryb /2/ • grudzień 2004,
9. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /27/ • marzec 2005,
10. Rynek pasz /17/ • kwiecień 2005,
11. Rynek mleka /28/ • kwiecień 2005,
12. Rynek drobiu i jaj /27/ • maj 2005,
13. Rynek mięsa /28/ • maj 2005,
14. Rynek ziemi rolniczej /8/ • wrzesień 2005.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2004 roku wynosi 34 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks-22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
